

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 27. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:42 • ו' ניסן תשע"ח • 2018. 3. 23. • פרשת צו • Szombat kimenetele: 18:48

„Európa álmvilágban él”

Európai rabbik konferenciája

300 rabbi, köztük az egyik izraeli országos főrabbi gyűlt össze az *Európai Rabbi Központ* (RCE) konferenciáján, hogy „ráébresztsek az Európai Uniót, hogy veszélyes álmvilágban él”. Magyarországot *Oberlander Báruch* rabbi, a Budapesti Ortodox Rabinátus vezetője képviselte.

„Azt kívánjuk elérni, hogy a döntéshozók mind uniós, mind pedig állami szinten, összehangolt akció keretében lépjenek fel az antiszemitizmus erősödésével szemben” – jelentette ki *Menachem Margolin* rabbi, az RCE vezetője a Bukarestben tartott tanácskozáson.

Margolin rabbi elmondta, hogy az antiszemita incidensek növekvő száma mellett a rasszista politikai erők felemelkedése és a zsidó vallási szokásokat korlátozó törvények bevezetése is aggodal-

lommal tölti el az európai zsidó közösségeket. A küldöttek szerint az Európai Unió feladata lenne a szabad vallásgyakorlatot biztosítani a kisebbségek számára is.

„Korábban még soha sem tapasztaltam ennyi aggodalmat az európai zsidó közösségekben szolgáló rabbi kollégáimtól. Ahelyett, hogy a zsidó közösségek életének szervezésével és gazdagításával töltenék az időnket, a létünket fenyegető törvények elleni küzdelemmel kell foglalkoznunk. Ha ezek a törvények életbe lépnek, akkor bizonyos országokban a zsidó közösség megszűnésével kell számolnunk. Ezek a szabályozások korlátoznak a kóser élelmiszerek gyártását, a kóser vágást, a körülmételést, a hagyományos zsidó viseletet és más alapvető dolgokat. Bizonyos politikusok

saját, populisták céljaira használják fel ezeket az ügyeket” – mondta Margolin rabbi. „Az Európai Uniónak rá kell ébrednie, hogy veszélyes álmvilágban él. Nagyszabású felvilágosító kampányba kezdünk, és az EU minden tagállamának vezetőit megkeressük. Üzenetünk egyszerű: Önök azt állítják, hogy hisznek a vallásszabadságban, melynek biztosítása az uniós tagság egyik alapfeltétele. Bizonyítsák hát be! ... Pusztán szavakkal azonban már nem érünk el eredményeket. Konkrét akciókat várunk el az EU vezetésétől, melyekkel egyértelművé teszik, hogy az efféle korlátozások idegenek az európai értékektől, toleranciától és kultúrától. Aki pedig vét ezen értékek ellen, annak súlyos következményekkel kell számolnia” – tette hozzá.

Oberlander Báruch rabbi „Modernkori kérdések a zsidó nevelésben” címmel tartott előadást a konferencián

Széder esték nagy választékban

Információ és jelentkezés: 268-0183;
posta@zsido.com, Keren Or
Központ Bp., V., Károly krt. 20.
Online fizetési lehetőség:
www.fizetes.zsido.com

Széder fiataloknak a Csányi5-ben Faith Asherrel

Ez az este különb, mint a többi!
Időpont:
március 30. péntek 19:30
Cím: 1077 Budapest, Csányi u. 5.
Részvételi díj: 30 év alatt
ingyenes (regisztráció kötelező)

Családi Széder a Bét Menáchemben Oberlander Báruch rabbival és Nógrádi Bálinttal

Itt nem lesz egyedül!
Időpont: március 30. péntek 20:00
és március 31. szombat 20:00
Cím: 1074 Budapest, Dohány u.
32. (Bét Menáchem Iskola)
Részvételi díj: 1 500 Ft/fő

Széderek Óbudán Köves Slomó rabbival

Otthoni ízek, otthoni hangulat
Időpont: március 30. péntek 19:30
és március 31. szombat 20:00
Cím: 1036 Budapest, Lajos u.
163. (Óbudai Zsinagóga)
Részvételi díj: 5 000 Ft/fő – (10 fős csoportoknak 20% kedvezmény)

Széder Újlipótvárosban Smulik Glitzenstein rabbival

*Nem kell, hogy tapasztalt légy,
csak hozd a jókedved
és a tiszta szíved!*
Időpont: március 30. péntek 19:00
Cím: 1137 Budapest,
Vígsház u. 3.
Részvételi díj: felnőtteknek
3.000.-Ft, gyerekeknek 1.500.-Ft,
2 éves korig ingyenes

A kovászoseladási meghatalmazásokat március 29-én délig kérjük eljuttatni Oberlander rabbihoz vagy a Keren Or Központ (Budapest 1052, Károly körút 20., fax: 342-7876).

Hetiszakaszk

A papok törvényei

Pársát Cáv (2Mózes 6:1–8:36.) a Tóra harmadik könyvének második hetiszakasza. Magát az egész harmadik könyvet „Vájikrá”-nak nevezik (a könyv első szava után), de egy másik neve is ismert, amely a könyv

központi témájára utal. Ez az elnevezés a „Torát Kohánim” (a papok törvényei), mivel a könyv középpontjában a papi feladatok, és ezek között is kiemelt helyen az áldozathozatalok állnak.

Zsidó híradó

Könyvbemutató: Az 1848/49-iki magyar szabadságharc és a zsidók

Reprint kiadásban jelentette meg a Zrínyi kiadó *Dr. Bernstein Béla rabbi Az 1848/49-iki magyar szabadságharc és a zsidók* című könyvét, amely a magyar zsidók történetét dolgozza fel a 1848-49-es szabadságharcban. A mű először a forradalom ötvenedik évfordulóján jelent meg. A reprint kiadás a Magyar Honvédség megalapításának 170. évfordulója alkalmából készült el.

Az eseményen *Dr. Isaszegi János* nyugalmazott vezérőrnagy elmondta, hogy a könyvből megtudhatjuk, hogyan viselkedett az Osztrák-Magyar Monarchia a zsidókkal. *Dr. Gerő András* történész kitért arra, hogy milyen fontos időszak volt a magyarországi zsidóság történetében a kiegyezés utáni korszak, azonban

felhívta a közönség figyelmét arra is, hogy a magyar állam pár évtized múlva azoknak a zsidóknak a leszármazottait küldte munkaszolgálatra, akik a szabadságharc idején őszinte lelkesedéssel álltak a magyarok mellé.

Végül *Köves Slomó* tábori főrabbi a Tábori Rabbinate kezdeményezéséről beszélt, melynek keretében megjelent *Bersntein* könyve, valamint a *Magyar hadviselt zsidók aranyalbuma*. Emellett hamarosan megjelenik a *Hadbavonult Izraelita Katonák Imakönyve* is.

A könyvbemutatót követően *Gerő András Szétesett zsidóság, antiszemitizmus és az aranykor mítosza* címmel tartott előadást a Zsidó Tudományok Szabadegyeteme történelmi kurzusának keretében.

Csak egy kis lökés kell...

Heti tórai szakaszunk a következőt mondja: „Az oltáron levő tűz pedig égjen azon, el ne aludjék; gyűjtsen meg rajta a pap fát reggelenként.” (3Mózes 6:5.)

A Talmud mutat rá arra, hogy habár a tűz a mennyekből ereszkedett le, emberi közreműködésére is szükség volt, hogy folyamatosan égjen.

Ezzel kapcsolatban egy kérdést fogalmazhatunk meg – amelyet valójában akár az egész, Szentélyben végzett szolgálat valamennyi részletére, illetve mindennapi életünkre is kiterjeszthetünk: miért van szüksége Istennek a mi erőfeszítéseinkre, szolgálatunkra? Hiszen ő nyilván képes előteremteni bármit, amire csak szüksége van.

Fenti kérdésre a Talmud egyik történetén keresztül találhatjuk meg a választ. Chániná ben Dosza rabbi egyszer egy hatalmas követ pillantott meg, s elhatározta, hogy ő azzal fog hozzájárulni a Szentélyhez. A követ azonban túl nagy volt ahhoz, hogy egyedül képes legyen megmozdítani, segédmunkásokra pedig, akik cipelték volna helyette, nem tellett neki. Ekkor hirtelen látomása támadt, amely-

ben Isten azt mondta neki, hogy a hatalmas követ épphogy csak kisujjával próbálja megtolni. Chániná ben Dosza rabbi betartotta az utasítást, s kisujjával épp csak elkezdett hozzáérni a hatalmas szikladarabhoz, amikor segítő angyalokat pillantott meg, akik segítettek neki elcipelni azt egészen a Szentélyig.

Vajon mit tanít számunkra a fenti történet?

Sokszor olyan kihívásokkal találjuk szembe magunkat, amelyek kezdetben legyűrhetetlennek tűnnek. Azonban még az ilyen helyzetekben sem szabad szem elől téveszteni a tényt, hogy mindaz, amit Isten kér tőlünk, minimális: csak egy kisujnyi erőfeszítés. A hozzájárulás maradék részéről már ő gondoskodik.

Lehetőségünk van rá, hogy csupán egy kisujnyi erőfeszítéssel a végtelen kapuját nyissuk ki magunk előtt. És ha megtesszük ezt a minimális erőfeszítést, olyan dolgokban lesz részünk, amiről álmodni sem mertünk volna korábban.

Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Mordechaj Wollenberg
rabbi írása nyomán

A SEGÍTSÉG
Kóser 1%
MINDIG KÓSER

בס"ד

A MI CIKKEINK KÓSEREK!

ADÓJA 2x1%-ÁNAK

FELAJÁNLÁSÁVAL

A GUT SÁBESZT TÁMOGATJA!

KÉRJÜK, IDÉN IS TÁMOGASSA SZERVEZETEINKET ADÓJA 2x1%-ÁVAL!

EGYHÁZI 1%: EMIH TECHNIKAI SZÁM: 1287

TÁRSADALMI SZERVEZETEK 1%: CHÁBÁD LUBAVICS ALAPÍTVÁNY

ADÓSZÁMA: 19463038-1-42

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ: WWW.KOSEREGYSZAZALEK.HU

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima;

9:00: Pénteken ima után Elsőszülöttek Szijumja

Vasárnap-csütörtök: 18:50: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 18:45: *Kábálát Sábát*, ünnepi ima, majd *Széder*

Szombat: 9:15: Reggeli ima

19:00: Délutáni ima, ünnepi ima, majd *Széder*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 6:00: Reggeli ima;

7:00: Elsőszülöttek szijumja; 19:00: Ima; 19:30: *Széder*

Szombat: 10:00: Reggeli ima; 19:00: Ima 20:00: *Széder*

Vasárnap: 10:00: Reggeli ima; 19:15: Délutáni és esti ima

Velem és a Rebbével történt Chábád küldöttnek lenni csapatmunka

Yosef Yitzchak (Yossy) Goldmannak hívnak. A nevemet az előző rebbe, Yosef Yitzchak Schneerson rabbi után kaptam, mert nem sokkal a halála után születtem. Amikor kihirdették a nevemet a körülmetélés során, hirtelen nagy csend támadt, mert az első olyan gyermekek között voltam, akit a Rebbéről neveztek el. A közösségben még frissen élt a hatalmas veszteség érzése.

Ahogy egy rebberől elnevezett gyerekhez illik, a tanulmányaim befejezése után az akkori rebbe, Menáchem Mendel Schneerson rabbi küldöttjeként a világ egy távoli pontjára költöttem, nevezetesen Dél-Afrikába. Ez 1976-ban történt, részben Mendel Lipskar rabbi kezdeményezésére, aki az első Chábád küldött volt ott. Korábban együtt tanultunk a jesivában és barátok lettünk, így szeretne volna, ha csatlakozom hozzá.

Már az esküvőm előtt beszélt velem erről, de akkor úgy gondoltam, hogy még rám fér egy kis tanulás. Amikor elérkezettnek véltem az időt, több lehetőség közül választhattam. Amikor levelet írtam a Rebbének, és felsoroltam a szóba jöhető városokat, válaszelevelében a Rebbe a Johannesburg szót húzta alá, egy tollvonással kijelölve az utamat, s velem együtt a feleségemét és két kisgyermekünkét is.

Dél-Afrika igazán a számunkra való hely volt. 1976-ban költöztünk oda, és többet vissza sem néztünk. Nem tudom, hány olyan Chábád küldött van, aki úgy kötelezte el magát egy életre egy város mellett, hogy még sohasem járt ott korábban. Mi éppen így tettünk. Hittem a Rebbének, hogy ez az a hely, ahol lennem kell. Az volt

az életcélunk, hogy segítsünk a johannesburgi zsidóknak.

A mi közös célunk volt ez, mert a Rebbe számára a feleségek is nagyon fontosak voltak. Azoktól, akik nem írták meg, hogy a feleségük mit gondol a küldetésről, a Rebbe mindig megkérdezte válaszelevelében: „Mindkettőtök nevében írsz?” A Rebbe egyértelművé tette a kül-

Yossy Goldman rabbi 1976 óta a Rebbe küldöttje Dél-Afrikában.
Az interjú 2014 októberében készült.

döttei számára, hogy nem dönthetnek egyedül, és nem állíthatják kész tények elé a feleségüket. A Rebbe számára fontos volt, hogy közölje: ez csapatmunka, amiben egymás partnereinek kell lenniük.

Hála Istennek, a feleségem boldog volt a Rebbe döntésével, pedig nagyon távoli és furcsa helyre küldött minket. Ne felejtjük el, hogy az még a régi Dél-Afrika volt. Apartheid rendszer, rasszizmus, csak fehérekből álló kormány, szavazati jog nélküli fekete lakosság.

Amikor elkezdődött az átalakulás, a zsidókat nagy aggodalom töltötte el. Félték, hogy bosszúhadjárat kezdődik, erőszak lesz és káosz. A Rebbe azonban biztosította az embereket, hogy minden rendben lesz,

és a zsidóknak nincs okuk a pánikra, nem kell elmenekülniük az országból. A közösség egyharmadát így is elvesztettük, de sokkal többen mentek volna el a Rebbe állandó tanácsai és biztatása nélkül.

Még olyan zsidók is a maradás mellett döntöttek, akik egyáltalán nem voltak vallásosak. Csak azért, mert a Lubavicsi

A Messiás után pedig még jobb lesz”. Az ő meggyőződése és optimizmusa volt a siker kulcsa, szavát egész Dél-Afrikában komolyan vették.

Egyszer konfliktusba kerültem azokkal, akik az Izraelbe vándorlást propagálták. „Miért van a Rebbe az alija ellen?” Így feleltem: „A Rebbe nem az alijáról vagy Izraelről beszél. A Rebbe azt mondja, hogy nincs ok elmenekülni Dél-Afrikából.” Egyébként a legtöbb ember, aki elment, nem Izrael felé vette az útját, hanem Amerikába, Kanadába vagy Ausztráliába költözött.

1994-ben, a Nelson Mandelát hatalomra segítő választás előtt az emberek nagyon aggódtak. Mindenki a legrosszabbra készült. És mi történt valójában? A választások napja a leggyönyörűbb, legboldogabb és legharmonikusabb nap volt, amikor az emberek – feketék és fehérek – együtt álltak sorba, hogy szavazhassanak, nagyszerű hangulatban és soha nem tapasztalt egységben.

A média ritkán használja a csoda kifejezést. Mégis ezt a szót lehetett hallani a nemzetközi tudósítóktól, akik a választások miatt érkeztek az országba. Forradalmat akartak dokumentálni, ehelyett azonban egy békés, demokratikus átmenet tanúi lehettek. A közösség egyik tagja felhívott és ezt mondta: „Beigazolódta a Rebbe szavai.”

Yossy Goldman rabbi

**Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.
Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe**

Kóser konyha

Szábich: reggeli Irakból

A szábich olajban kisütött padlizsán-szeletekkel, keménytojással és krumplival, salátával megtöltött pita, melyet tchinával (szeszámag krém), vagy ambával (indiai eredetű, fűszeres mangókrém) locsolnak meg. Ez a húsmentes étel Irakból ered, ahol eredetileg szombaton fogyasztották reggelire.

párve

1 nagy padlizsán, hosszú csíkokra vágva
Olaj a sütéshez
Só
Paradicsom, uborka és petrezselyem a salátához
Tchina (elkészített szeszámag krém) és/vagy amba (mangósós) Fejenként egy pita és egy keménytojás
Főtt krumpli (elhagyható)
A padlizsán-csíkokat 3-4 kisebb darabra vágjuk, majd a darabokat papírtörőre fektetjük, és megszórjuk sóval. 30 percnyi állás után kinyomkodjuk belőle a folyadékot, és kevés olajban mindkét oldalán aranyszínűre sütjük. Egyszerre annyi padlizsánt tegyünk a serpenyőbe, amennyi egy rétegben befér. Eközben a saláta hozzávalóit megmossuk, és apróra vágjuk, majd összekeverjük, a keménytojást és a főtt krumplit (amennyiben használunk) felszeleteljük. A piták felső részét levágjuk, és a zsebet kedvünk szerint megtöltjük az előkészített töltelékkel.

„Mintha sót szórnanak a sebünkre”

Fejedelmi fogadtatásban részesült a terrorista, aki megölt egy magyar jesivadiákok

Rádzsái Hádád huszonegy évvel ezelőtt, 1997-ben gyilkolta meg Gávriel Hirschberget, vagyis Hirschberg Gábort, Jeruzsálem Óvárosában, ugyanott, ahol a múlt héten a négygyerekes Adiel Kolmannal végzett egy másik terrorista. Míg Kolman támadóját a helyszínen agyonlőtték, addig Hádád börtönbüntetést kapott. Most pedig kiszabadult, és hazaréve – mi sem lehetne természetesebb? – hatalmas ünneplésben részesült. Megérkezésekor nem más, mint a Palesztin Autonómia feje, Mahmud Ábbász fogadta őt szívélyesen a saját rezidenciáján rendezett ünnepségen.

„Gabinak fontos volt, hogy a Siratófal közelében tanuljon, és a saját biztonságát kockáztatta azért, hogy nap, mint nap bizonyítsa: a zsidóknak joguk van az óvárosban tanulni és élni.” – emlékszik vissza bátyjára Hirschberg Benjámín (Péter), aki azóta maga is Izraelben alapított családot, akárcsak harmadik testvérük, Eli. A Hirschberg fiúkat végül szüleik is követték, és maguk is Izraelben telepedtek le.

Gábor 1971-ben született és az Árpád Gimnáziumban érettségizett. 1988-ban, az első, Szoch-

nut által szervezett csoporttal látogatott először Izraelbe. „Ezt követően aktív részese volt a nyolcvanas évek végi, korai pesti cionista mozgalomnak” – meséli Benjámín. Gábor bekapcsolódott a frissen alakult szarvasi

tábor munkájába is, majd 1990-ben vándorolt ki Izraelbe, és néhány évvel később bevonult a hadsereg Goláni nevű egységébe, melynek katonái kulcsfontosságú szerepet játszanak a legtöbb katonai akcióban. Harcolt Libanonban és Gázában is. „1996-ban, katonai szolgálatát követően, jesivabeli tanulmányait megszakítva, a Bét Perek alapítvány önkénteseként tért vissza egy fél évre Budapestre, és zsidó filozófiát tanított.” – folytatja bátyja történetét Benjámín. – „Ezt követően nyert felvételt a Jeruzsálem óvárosában működő Áteret Kohánim nevű jesivába, ahol rabbijai – tudása és elhivatottsága okán - nagy jövőt jósoltak neki.”

Innen, óvárosi jesivájából indult a szállása felé Gávriel és barátja egy késő éjszakába nyúló

tanulás után 1997-ben. Rádzsái Hádád automata fegyverrel nyitott rájuk tüzet a Säär Sechem irányából, ahol a mai napig rendszereznek az atrocitások. Gávriel a helyszínen életét vesztette, súlyosan sérült barátjának sikerült elmenekülnie és segítséget kérnie.

Ez a terrorista az, akit a palesztin hatóság vezetője most megáldott, hozzátéve: „A bebörtönzöttek ügye különleges fontossággal bír a palesztin vezetés számára, mely az elnyomó hatalom börtöneiben fogva tartottak mielőbbi kiszabadításáért fáradozik. A fogadáson a Palesztin Hatóság számos egyéb vezető tisztségviselője is részt vett, többek között a Palesztin Autonómiát irányító Fatah (PFSZ) terror-szervezet jeruzsálemi ügyekért felelős vezetője, Ádnán Reit is.

A Hirschberg család, amikor az izraeli újságokból megtudták, hogy Haddad kiszabadult, és ünneppélyel várták Rámálláiban, akkor újra átélték a fájdalmat, amelyet Gávriel elvesztése jelentett, mondja Benjámín, hozzátéve, a fájdalom mellett dühöt is éreznek, amiért a nyugati világ által legitim politikusként kezelt Ábbász a gyilkosságot dicsőítő beszéddel és minden bizonnyal magas életjáradékkal honorálta Hádád tettét. „Gabi elvesztése életünk végéig fájó seb marad. A gyilkosa kiszabadult, szabadulásának körülményei pedig mindannyiunk számára olyan, mint ha sót szórnanak erre a sebre.”

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

